

Reg. data Nr. Reg. Nr.

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-718(3), TAP- 25-719(3); TAIS NR. 25- 5026(5); 25-5027(5)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO NR. XIII-2166 59 IR 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Kultūros ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-08-26	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą žemės sklypams, esantiems kultūros paveldo vietovėse, kurios nėra paskelbtos saugomomis, nėra nustatomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kurios draustų naikinti jų vertingąsias savybes.

2024-11-01 įsigaliojus Statybos įstatymo pakeitimams, I grupės nesudėtingi statiniai nepaskelbtų saugomais kultūros paveldo objektų teritorijose ir nepaskelbtose saugomomis kultūros paveldo vietovėse gali būti statomi be statybą leidžiančių dokumentų, t. y. negavus už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimo. Todėl statant, rekonstruojant ar remontuojant (kai keičiama esminė statinio išvaizda) šiuos statinius be minėto pritarimo, gali būti pažeistos kultūros paveldo objektų vertingosios savybės. Kultūros paveldo objektų vertingosios savybės taip pat gali būti pažeistos ir įrengiant įrenginius, keičiant jų aukštį ir (ar) užimamą plotą, keičiant upių vagas, keičiant esamus ir įrengiant naujus vandens telkinius, keičiant reljefą, keičiant naujus ar plečiant esamus karjerus, todėl norint atlikti šiuo darbus yra būtinas už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimas.

Teikiamu projektu siekiama aiškiau reglamentuoti kultūros paveldo vietovių, kurios nėra paskelbtos saugomomis, apsaugą ir užtikrinti paveldosaugos reikalavimų taikymą nepaskelbtų saugomais kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse (suderinti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNSĮ) nuostatas su Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau – NKPAĮ) ir Statybos įstatymo nuostatomis įtvirtinant, kad specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatomos ne tik nepaskelbtų saugomais kultūros paveldo objektų teritorijose, bet ir nepaskelbtų saugomomis kultūros paveldo vietovėse (aiškiau reglamentuojamas šių vietovių autentiškumo ir vertingųjų savybių išsaugojimas ir jose taikomų ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimų nustatymas).

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Teikiamu projektu siekiama užtikrinti paveldosaugos reikalavimų taikymą, kai kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse statomi I grupės nesudėtingi statiniai, įrengiami įrenginiai bei atliekami kiti darbai, galintys pažeisti jų vertingąsias savybes.

Įstatymo projekte siūloma SŽNSĮ nustatyti, kad:

- 1) specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatomos ir kultūros paveldo vietovėse, nepaskelbtose saugomomis;
- 2) nepaskelbto saugomu kultūros paveldo objekto teritorijoje ar nepaskelbtoje saugoma kultūros paveldo vietovėje draudžiama įrengti įrenginius, statyti, rekonstruoti, remontuoti, atliekant esminį statinio išvaizdos keitimą (esminiu statinio išvaizdos keitimu laikomi pakeitimai, kurie pagal aplinkos ministro nustatytus kriterijus reikšmingai paveikia statinio architektūrinę išraišką) nesudėtinguosius statinius, kuriems pagal Statybos įstatymo nuostatas nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, keisti įrenginių aukštį ir (ar) užimamą plotą, keisti upių vagas, keisti esamus ir įrengti naujus vandens telkinius, keisti reljefą, įrengti naujus ar plėsti esamus karjerus, kultūros ministro nustatyta tvarka negavus už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai.
- 3) Nesudėtingųjų statinių, kuriems pagal Statybos įstatymo nuostatas nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, projektinę dokumentaciją (kaip ir statinių, kuriems pagal Statybos įstatymo nuostatas reikia gauti statybą leidžiančius dokumentus), racionaliausia derinti su už apsaugą atsakingomis institucijomis per Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“, todėl Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimo (derinimo) statinio projektui procedūros atliekamos per Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

✓	Kultūros ministro įsakymas, kuris nustatys tvarką, pagal kurią statant, rekonstruojant ar remontuojant nesudėtingus statinius ir (ar) atliekant kitus darbus, nurodytus SŽNSĮ 60 straipsnyje, turės būti gaunamas už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimas (derinimas);
✓	Aplinkos ministro įsakymas, keičiantis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ nuostatus, patvirtintus Aplinkos ministro 2004-09-27 įsakymu Nr. D1-502 „Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ nuostatų patvirtinimo“.
✓	Priėmus įstatymo projektą reikės papildomų lėšų kompensacijoms už specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymą kultūros paveldo vietovėse, kurios nėra paskelbtos saugomis. Preliminariais paskaičiavimais per 10 metų minėtoms kasmetinėms kompensacijoms gali reikėti apie 100 000 Eur. Galimas metinis lėšų kompensacijoms poreikis – apie 10 000 Eur., nes vadovaujantis pastarojo dešimtmečio patirtimi, tik nedaugelis žemės savininkų kreipiasi dėl kompensacijų išmokėjimo. Planuojama, kad poreikis mokėti kompensacijas atsirastų nuo 2026 m. ir būtų mokamas iš Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos skirtų valstybės biudžeto asignavimų.
✓	Taip pat reikės lėšų Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ naujos paslaugos įdiegimui, kuri įgalintų gauti/patikrinti nesudėtingo statinio, kuriam pagal Statybos įstatymo nuostatas nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, projekcinę dokumentaciją, dėl jos atitikimo paveldosaugos reikalavimams. Preliminariais paskaičiavimais šios paslaugos įdiegimui reikės apie 50 000 Eur.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Dėl Įstatymo projekto konsultacija su visuomene, paskelbus jį Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje (TAIS Reg. Nr. 25-5027(3)).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Teikiamas projektas patikslintas pagal LRVK Teisės grupės Išvadose Nr. NV-1607 ir NV-1898 pateiktas pastabas.
- Atsižvelgus į Tarpinstituciniame pasitarime (2025-08-26) pateiktą Aplinkos ministerijos pasiūlymą, Įstatymo projekte numatyta vėlesnė Įstatymo projekto 2 straipsnio 6 dalies, kuria siūloma SŽNSĮ 60 straipsnį papildyti nauja 7 dalimi, kurioje nustatoma, kad šiame straipsnyje nurodytos už kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos pritarimo (derinimo) statinio projektui procedūros atliekamos per Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“, įsigaliojimo data, t. y. 2027 m. gegužės 1 d., nes šios procedūros per minėtą informacinę sistemą galės būti atliekamos, kai bus atlikti jų įdiegimo darbai, skyrus šiems darbams atlikti papildomą finansavimą.
- Taip pat, atsižvelgus į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą, patikslintos Vyriausybės nutarimo projekte, kuriuo Įstatymo projektas teikiamas Lietuvos Respublikos Seimui, nurodytos pareigos.

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

Pasirenkama

- ☐ Esminės
- ☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio
- ☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos
- ☒ Pastabų nėra (LRVK Teisės grupės 2025-08-27 Išvada Nr. NV-1962)

PAŽYMĄ PARENGĖ

Nomeda Poderienė

Socialinės politikos grupė, patarėja